

dens man undlader at paabyde det overfor Virksomheder, hvis Omsætning, Kredit og Folkehold ere 20 til 100 Gange større. Det forekommer mig at være en Lovgivning, som det vil være godt at sove paa til næste Rigsdagssamling. Men hvis jeg tør gaa ud fra, at den ærede Ordfører har haft Mandat til at udtale sig, som han gjorde, har jeg Haab om, at han deler min Opfattelse, at naar de 5 Aar ere gaaede, og Bogføringspligten ogsaa indtræder for de Mennesker, der her ere undtagne, vil det, som jeg sagde før, gaa med denne Lov, som det gik med Hundeloven, at man ikke tager Hensyn til den, men lader den være et dødt Bogstav. Det forekommer mig at være en Lovgivningsvirksomhed, som ikke tjener den danske Rigsdag til Ære.

Med disse Bemærkninger har jeg udtalt mit personlige Standpunkt. Flertallet udtaler selv, at det kunde have Lyst til at stille gennemgribende Ændringsforslag, og det forekommer mig da, at vi nok kunde vente, til vi kunne naa et bedre Resultat, hvorom vi saa maaske alle til den Tid kunne enes.

Mortensen: Som Medlem af det Mindretal, der har stillet Ændringsforslag Nr. 3, skal jeg sige, at naar vi Socialdemokrater ere gaaede med dertil, er det, fordi vi finde, at saadanne Virksomheder, som maa betegnes som Brugsforeningsvirksomheder, selv om de ikke ere af den Beskaffenhed, at der skal løses Næringsbevis, ofte, maaske uden selv at vide det, komme til at handle med Ikke-Medlemmer, hvilket kan medføre Ubehageligheder. Disse ville kunne undgaas, naar man drager dem med ind under Loven, og det kan ikke i fjerneste Grad genere disse Virksomheder, idet de føre Bøger alligevel. Der er derfor ingen Grund til, at de skulle være undtagne fra Loven. Jeg skal ikke komme ind paa den ærede Ordførers Betragtninger over, hvorfor man har fundet Socialdemokraternes Navne under dette Ændringsforslag, idet Omtalen deraf blev paatalt af Formanden. Jeg skal kun til Forklaring af vor Stilling sige, at vi havde en Betingelse for ikke at slutte os til Ændringsforslaget, som vi krævede respekteret, og da den ikke blev respekteret af Flertallet, ansaa vi det for rigtigst at slutte os til dette Ændringsforslag, som jeg derfor skal anbefale til Vedtagelse sammen med Loven.

Wulff: Da det ærede Medlem for Københavns 4de Valgkreds (Schovelin) ved Bortrejse er forhindret i at være til Stede, skal jeg tillade mig paa hans Vegne at knytte nogle Bemærkninger til de foreliggende Ændringsforslag. Jeg skal begynde med at udtale min Tilfredshed over, at Udvalgets Flertal har sluttet sig til Haandværkerstandens Ønske om Bogføringspligtens Indførelse. Det ærede Medlem fra Sorø (Poul Christensen), som ved Sagens første Behandling udtalte sig i stærke Udtryk derimod, var atter i Dag meget højt oppe og opstillede en Modsetning mellem den lille Haandværker, hvem denne Pligt her skulde paalægges, og den store Fideikommisbesidder, hvem man ikke paalægger denne Pligt. Ja, hvis der skal opstilles en Sammenligning, er det ikke her, thi den lille Haandværker har bedt om at faa Bogføringspligt, og Fideikommisbesidderen vil maaske ikke have den. For Resten gælder det ikke Fideikommisbesidderen alene, men ogsaa den ganske almindelige jævne Gaardmand. Men naar denne Sammenligning er trukken, vil jeg dog sige, at det i mine Øjne taler til Fordel for det Modenhedsstandpunkt, hvorpaa Haandværket her i Landet staaar, at det ønsker og kræver sig paalagt denne Pligt. Jeg vilde ønske, at Landbruget vilde hæve sig til det samme Trin og en skøn Dag forlange det samme for sit Vedkommende.

Men det er altsaa ikke saadan — det vil jeg gerne slaa fast —, at det er en uvedkommende, der som Tyrann paalægger Haandværkerne denne Pligt. Da Sagen var fremlagt her, havde de deres sædvanlige Aarsmøde og drøftede der Spørgsmaalet om det ønskelige eller ikke-ønskelige i at faa gennemført Bogføringspligt, og med overvejende Flertal udtalte de sig for at faa denne Pligt gennemført, idet de dog, som jeg udtalte ved første Behandling, dertil knyttede et Ønske om, at de ældre, mere gammeldags og smaa Elementer i Standen maatte faa en Lempelse i Form af en Respit, som blev given dem, inden Pligten traadte i Kraft for deres Vedkommende. Det er mig en Tilfredsstillelse at se, at ikke alene har Udvalget sluttet sig til denne Lempelse, men det er ogsaa slaaet fast, at for de nuværende Udøvere af Haandværk, som ikke beskæftige mere end 2 Medhjælpere, skal Bogføringspligten først træde i Kraft 5 Aar efter Lovens Ikrafttræden. Det er en fuldt tilstrækkelig, ja efter min Mening endog overdreven tilstrækkelig lang Frist, hvori